

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola Kladno, Školská 322

Školská 322, 272 01 Kladno - Kročehlavy

Identifikátor školy: 600 044 092

Zřizovatel: Město Kladno, nám. Starosty Pavla 44

Školský úřad Kladno, K Nemocnici 2007, 272 01 Kladno

Termín konání inspekce: 9. - 16. února 2000

Čj.	022 86/00-2157
Signatura	kb3ct102

1. Základní informace

V letošním roce má škola 36 tříd, 2 oddělení školní družiny, školní klub se zájmovými útvary a školní jídelnu. Navštěvuje ji 607 žáků. Od roku 1982 jsou zde zavedeny třídy pro žáky s vývojovými poruchami učení a chování, do kterých dojíždí děti z různých částí města i jeho okolí. Celkem dojíždí cca 60 mimokladenských žáků z 27 obcí. V šestnácti běžných třídách 1. - 9. ročníku je 350 žáků, ve dvaceti specializovaných třídách 2. - 9. ročníku 257 žáků. Počet přijímaných dětí se specifickými poruchami učení a chování (dále jen SPU) se každoročně zvyšuje, počet žáků v běžných třídách naopak klesá. Škola již neuspokojuje poptávku a tyto děti začíná odmítat. Vysoké procento žáků pochází z rodin sociálně slabých, v blízkosti školy žije velká komunita romského etnika. Do 1. ročníků příštího školního roku je přihlášeno cca 45 dětí.

2. Vzdělávací nabídka

Výchovně-vzdělávací program: Ve všech specializovaných třídách se vyučuje podle programu Základní škola, čj. 16847/96-2, obdobně i ve většině ostatních tříd; výjimkou jsou pouze 4. a 5. ročníky, kde se pracuje podle programu Obecná škola, čj. 12035/97-20. Perspektivně se vzdělávací programy všech tříd sjednotí na programu Základní škola.

Výuka jazyků: Základní výuka probíhá v plném rozsahu podle učebních plánů 3 hodiny týdně od 4. do 9. ročníku. Vyučuje se německý a anglický jazyk. Nejmladším dětem je v prostorách školy nabízena soukromá jazyková výuka, v rámci školního klubu (dále ŠK) pracují dva kroužky anglického jazyka. V dotaznících rodičům se vyskytovala nespokojenost s možností volby jazyka.

Výuka tělesné výchovy: Ve všech třídách se vyučují dvě hodiny týdně. Plavecký výcvik je organizován v rozsahu 40 hodin ve druhých a třetích třídách. Žákům 7. - 9. ročníku je nabízen týdenní lyžařský výcvikový kurz. Volitelné nebo nepovinné předměty se sportovním zaměřením se nevyučují. Jako kroužky ŠK jsou zavedeny útvary sebeobrana a aerobic.

Výuka práce na počítačích: V rámci volitelných předmětů se vyučuje informatika ve dvou třídách, v rámci pracovních činností práce s počítačem v sedmi třídách. Výuka na počítačích prolíná i do některých dalších předmětů, zavádí se také do speciální péče o děti se SPU. Pro žáky 1. stupně jsou zavedeny dva kroužky výpočetní techniky. Nabídka práce na počítačích ještě stále nestačí uspokojovat zájem všech žáků.

Výuka předmětů praktické činnosti a pracovní vyučování na 2. stupni: Zavedeno je pěstičství, pěstičství - chovatelství, příprava pokrmů, práce s počítačem, provoz a údržba domácnosti, elektrotechnika kolem nás.

Volitelné předměty v 7. - 9. ročníku: Zavedeny jsou základy techniky, domácnost, informatika, svět práce, volba povolání, základy ekonomiky a účetnictví, základy administrativy.

Nepovinné předměty: Zavedena je pouze speciálně nápravná péče pro žáky se specifickými poruchami učení.

Zájmové kroužky: V rámci školního klubu je organizováno 18 zájmových kroužků, které vedou převážně učitelé. Rodiče se finančně podílejí na úhradě neinvestičních nákladů. Žákům s vadou výslovnosti je nabízena odborná pomoc v logopedickém kroužku.

Vzdělávací nabídka je vzhledem k podmínkám školy široká, nadstandardní zejména v oblasti zájmových útvarů; rodiče se v dotaznících zmiňovali o rezervách ve sportovních aktivitách.

3. Podmínky školy

Prostorové a materiálně technické: V poslední inspekční zprávě byly zhodnoceny jako podprůměrné. V tomto roce je zřejmý pozitivní vývoj; především se zvýšila kapacita tříd, byla provedena 1. fáze oprav vnějšího pláště budovy a vzniklo nové pracoviště „dyscentrum“. Učebny poskytují výuce převážně jen základní zázemí, ale i zde jsou zřejmé některé pozitivní trendy. Změny a popis současného stavu viz. Přílohy.

Psychohygienické podmínky: Nejzávažnějším problémem jsou stále chybějící šatny. Pozitivem jsou nová sportovní vybavení tříd, která slouží spontánním aktivitám žáků. Přínos nově vzniklých malých učeben pro speciální třídy je z hlediska psychohygieny rozporný. Změny a popis současného stavu viz. Přílohy.

Personální podmínky: Pedagogický sbor má 46 členů; z toho 20 pedagogů vyučuje na 1. stupni, 24 převážně na 2. stupni, ve školní družině pracují 2 vychovatelky. Z hlediska pedagogické a odborné způsobilosti jsou horší podmínky na 2. stupni; zde 8 učitelů nesplňuje vyhláškou stanovená kritéria o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pro učitelství v základní škole, čtyři z nich mají pouze středoškolské vzdělání. Plná odbornost je zajištěna pouze pro předměty český jazyk, přírodopis a chemie, zcela chybí pro cizí jazyky, zeměpis, fyziku a informatiku. Na 1. stupni je hlavním problémem věková skladba, 44 % tvoří pracující důchodci; nekvalifikované jsou tři učitelky. Vysokoškolské vzdělání pro speciální pedagogiku mají tři učitelky, z toho jedna pouze pro vychovatelství. Téměř celý pedagogický sbor absolvoval postupně kurzy pro nápravu SPU.

Prostorové, materiální i psychohygienické podmínky se za poslední rok zlepšily, dosahují již průměrné úrovně, personální oblast stagnuje. Stupeň hodnocení - pozitíva a negatíva jsou v rovnováze.

4. Plnění učebních plánů a osnov

Časové dotace pro povinné i volitelné předměty odpovídají přijatým vzdělávacím programům, učební plány jsou zpracovány vždy pro celý vzdělávací cyklus. Všichni učitelé mají vypracovány aktuální tematicko časové plány učiva. Plnění učebních osnov je pravidelně sledováno vedením školy i v metodických útvarech.

Dodržování učebních osnov a plánů ve všech předmětech bylo zjištěno bez závažných závad. Stupeň hodnocení - velmi dobrý.

5. Hodnocení kvality vzdělávání, zjištění z hospitací ve třídách 1. stupně

Český jazyk

Ve sledovaných pěti vyučovacích hodinách byla výuka vedena čtyřmi učiteli splňující podmínky pro odbornou a pedagogickou způsobilost, v jedné hodině vyučující se středoškolským vzděláním. Výukové prostory jsou funkčně vybaveny, jsou dostatečně prostorné a umožňují respektovat psychohygienické zásady. Psychohygienické zásady vzhledem k tempu výuky, členění hodiny a relaxaci byly ve třech hodinách realizovány vynikajícím způsobem, ve dvou hodinách průměrně. Učební pomůcky jsou pořizovány, systematicky tříděny a využívány. Učitelé si vytvářejí i vlastní pomůcky.

Účelné řízení výuky bylo ve třech hodinách zaznamenáno jako vynikající, ve dvou průměrné, neboť nezbytné organizační pokyny nebyly všem žákům jasné, hodiny většinou postrádaly relaxační a motivační prvky. Ve všech hodinách byl efektivně využíván vyučovací čas, žákům byl poskytován dostatečný prostor pro samostatnou práci, učitelé vytvořili podmínky pro klidné pracovní prostředí a možnost individuálního přístupu. Při samostatné práci žáků jsou efektivně využívány pracovní sešity a další připravené materiály. Výuka byla odborně a věcně

správná. Zvolené metody většinou vytvářely dostatečný prostor pro aktivní učení, rozvoj komunikace žáků a efektivní skupinové aktivity. Vhodně byly zadávány domácí úkoly, všechny písemnosti dětí jsou vedeny v pořádku, jsou pravidelně kontrolovány.

Vstupní i průběžné motivační metody, aktualizace učiva, zpětná vazba byly ve třech hodinách hodnoceny jako výborné, v jedné velmi dobré a průměrné. Učitelé respektovali zásadu přiměřenosti, pomáhali žákům při řešení úkolů, výrazně oceňovali jejich snahu, převažovalo pozitivní hodnocení.

Při vyučování byli žáci klidní, ukáznění, vstřícní, spolupracovali s učiteli, projevovali pozitivní vztah k výuce. Komunikace mezi učiteli a žáky je založena na důvěře, učitelé jsou respektováni všemi žáky.

Český jazyk - výuka ve specializovaných třídách

Výuka probíhá v kmenových třídách, využívána je i učebna dyscentra. Materiální podmínky mají velmi dobrou úroveň. Nedílnou součástí vybavení pro výuku českého jazyka jsou i speciální pomůcky a pracovní listy, které jsou během výuky účelně využívány. Ve všech třídách jsou umístěny přehledy probírané učební látky.

Na prvním stupni vyučuje předmětu celkem deset pedagogů, všichni, vyjma dvou, mají příslušnou odbornou způsobilost. Hospitováno bylo v sedmi hodinách. Příprava učitelů na výuku byla většinou solidní. Dvě zhlédnuté hodiny měly klasickou stavbu. V ostatních vyučující promyšleně uplatňovali metodické a didaktické postupy s prvky moderního vyučování, činnostní učení, didaktické a soutěživé hry. V úvodu hodin žáky motivovali různými doplňovačkami a rébusy. Často zařazovali skupinové formy práce a při frontálním způsobu výuky metody, které umožňují aktivní zapojení všech dětí. Vždy zohledňovali individuální pracovní tempo žáků. Učivo procvičovali hlavně ústními formami se snahou o aplikaci pravopisných pravidel. Kladem je výrazné omezení psaní diktátů. Někteří vyučující je ale nezařazují vůbec a žáci nemají možnost osvojit si dovednosti související s touto technikou písemného projevu. Bezprostřední výkon žáků v hodinách hodnotili převážně pozitivně. Ve třetím ročníku se jako důsledek nepromyšlené organizace projevila nekázeň a pasivita dětí. Vyučující v hodině čtení zařadil neproduktivní individuální zkoušení bez zaměstnání třídy, špatné čtenářské návyky nekorigoval, zcela opomíjel oblast pracovních návyků.

Během výuky vyučující žákům poskytovali účinnou zpětnou vazbu. V sešitech ale většinou provádějí opravy nedůsledně a mnohdy vzhledem ke specifické poruše učení s nedostatky - chyby podtržením zvýrazňují a správné tvary žákům nepředepisují. Všichni vyučující v úvodu nebo závěru hodin zařazovali reedukační a kompenzační cvičení. Pouze jedna vyučující druhého ročníku nácvik specifických dovedností provádí nenásilně v průběhu celého vyučovacího procesu přímo při procvičování právě probírané učební látky.

Výuka českého jazyka je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Anglický jazyk

Anglickému jazyku vyučují učitelky s pedagogickou způsobilostí pro první stupeň základní školy nebo pro speciální školy, ale bez odborné způsobilosti pro tento předmět. Výuka probíhá v kmenových učebnách, odborná jazyková učebna není zřízena, vybavení tříd demonstračními nástěnnými pomůckami je minimální.

Hospitováno bylo ve třech hodinách u tří vyučujících, z toho ve dvou dyslektických třídách. Sledované hodiny měly pestrou stavbu, bylo využito různých didaktických her, říkadel a písniček, při těchto činnostech žáci s učitelkami velmi dobře spolupracovali. Ve všech hodinách byl zařazen nácvik jednoduchého rozhovoru. Vyučující ve čtvrtém ročníku nenásilně zařadila na cizojazyčném textu cvičení na rozvoj zrakové percepce. Učitelky se zaměřovaly na osvojování základních frází hlavně sluchovou cestou. Rušivým momentem při procvičování

tohoto učiva bylo neustálé přecházení do mateřského jazyka, chyběla cizojazyčná atmosféra, většina pokynů byla žákům zadávána v mateřštině. Značná část dětí se při těchto činnostech nesoustředila a prokazovala v nich jen malé znalosti. V pátém ročníku (dyslektická třída) učitelka kladla příliš velký důraz na procvičování gramatických struktur a překlad vět v mluveném i písemném projevu. V této části výuky žáci nezvládali samostatné plnění úkolů, často vyžadovali její pomoc. Vyučující má pro vysoký počet žáků (19) minimální prostor pro individuální práci. I přes její snahu o účelné řízení výuky a časté motivační pobídky, žáci ztratili ve druhé části hodiny o výuku zájem. Počet dětí ve skupině je v rozporu se základním principem speciální třídy, tj. snížením počtu žáků umožnit důslednou realizaci individuálního přístupu. Výuka probíhala v příjemné atmosféře, při hodnocení vyučující spíše oceňovali snahu než samotný výkon žáků.

Výuka anglického jazyka na prvním stupni je celkově hodnocena jako průměrná.

Německý jazyk

Německému jazyku vyučují čtyři učitelky, které vyhovují požadavku pouze pedagogické způsobilosti. Dvě z nich absolvovaly roční kurz, organizovaný místním gymnáziem.

Výuka byla sledována ve třech hodinách. V páté třídě SDD jsou žáci vyučováni společně se žáky třídy páté SDB. Tato organizace spojené výuky v prostorově stísněné učebně je z hlediska potřeb žáků se specifickými vývojovými poruchami učení nevyhovující. Výuka je realizována v kmenových učebnách, které většinou nemají dostatečný motivační charakter.

Ve dvou hodinách převažovala výuka tradičního stylu, využíváno bylo především frontálních metod práce, v menší míře samostatná práce žáků. Chyběla potřebná motivace, podnětné postupy při opakování a osvojování učiva, relaxační prvky byly zařazovány spíše ojediněle. Zvolené metody a formy práce nepodporovaly aktivitu žáků. Výuka spočívala hlavně v práci s učebnicemi a pracovní sešity. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno u dvou žáků průběžné demotivující hodnocení častým stupněm nedostatečným. S těmito neúspěšnými žáky nebylo v hodině individuálně pracováno. Komunikace vycházela z dohodnutých pravidel jednání, která byla žáky respektována. Rozvoji komunikativních schopností žáků nebyl vždy věnován dostatečný prostor.

Výuka ve třídě čtvrté SDC byla organizačně dobře připravená s jasně stanovenými cíli. Pro jednotlivé činnosti volila vyučující efektivní metodické postupy směřující k tvůrčí práci žáků. Žáci byli aktivní, nechyběla cizojazyčná atmosféra, dramatizace, relaxace, využití techniky. Příznivá pracovní atmosféra pozitivně ovlivňovala pracovní tempo. Ve sledované hodině byla patrná práce se žáky se specifickými poruchami učení. Hodnocení práce žáků mělo výhradně pozitivní charakter. V hodině byla respektována osobnost žáka, byl dán důraz na toleranci. Úroveň verbální a neverbální komunikace paní učitelky je velmi dobrá.

Celkově je výuka německého jazyka hodnocena jako průměrná.

Matematika

Hospitováno bylo v osmi hodinách. Příprava vyučujících byla na velmi dobré úrovni. Materiální vybavení tříd má převážně průměrnou úroveň. Vyučující používali většinou své vlastní pomůcky (zadávání příkladů na kartičkách, doplňovací křížovky) v kombinaci s různým obrazovým materiálem. Učebnice jsou v ucelených řadách od jednoho nakladatelství. Z didaktické techniky byl použit pouze v jednom případě počítač pro jednoho žáka. Organizace hodin odpovídala výukovým cílům. Nejčastěji se pracovalo formou frontální nebo skupinové práce nebo individuálně do pracovních sešitů; v několika hodinách děti soutěžily v rychlosti řešení příkladů, ale bez následného rozboru chyb. Samostatná práce žáků probíhala většinou při řešení příkladů z učebnice nebo ze sbírek úloh. Učivo bylo interpretováno věcně správně mimo dvou vyučujících, u kterých se při opakování objevily drobné věcné nedostatky

(chybné porovnání zlomků, chybně zadaný způsob zaokrouhlování). Celkově byly organizace, formy a metody při výuce matematiky na prvním stupni hodnoceny jako dobré.

Většina sledovaných hodin obsahovala velmi dobré motivační prvky nejenom v úvodu hodiny, ale v celém jejím průběhu (sdělování cíle hodiny, vysvětlení potřeby použití získaných vědomostí v praxi, pozitivní pochvala). Způsob klasifikace je ve všech třídách prováděn známkami, které vyučující zapisují do žákovských knížek v dostatečné četnosti. Texty ke známkám si píše žáci do žákovských knížek sami, což nebylo vždy učitelem zkontrolováno a zápisy byly s chybami, zvláště u žáků ve speciálních třídách. Celkově byla motivace a hodnocení na velmi dobré úrovni. Všichni žáci jsou naučeni na klasický způsob vedení hodin. Komunikace byla vždy učitelem řízena, diskuse mezi žáky se vyskytovala minimálně. Žáci jsou vedeni ke vzájemné důvěře a vzájemné pomoci (pomoc při řešení úloh, půjčování pomůcek). Celkově bylo možné hodnotit interakci a komunikaci jako velmi dobrou.

Celkově byla výuka matematiky hodnocena ve sledovaných hodinách jako dobrá.

Prvouka

Prvouku vyučuje celkem osm učitelů, z toho pět s úplnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Hospitováno bylo šest hodin u různých vyučujících. V prvním ročníku měla výuka z hlediska organizace, sledu činností, využitých metod a forem práce vynikající úroveň. Vyučující po celou dobu vytvářela prostor pro činnostní učení, aktivně zapojovala všechny žáky. Při řízeném dialogu navazovala na zkušenosti dětí z běžného života. Žáci svými odpověďmi prokázali dovednost vyjadřovat své poznatky. Rovněž ostatní hodiny měly velmi dobrou úroveň, vyznačovaly se názornou prezentací učiva, často s využitím didaktické techniky. V jednom případě zvolená videoukázka přesahovala svým náročným obsahem možnosti žáků, pro výklad nového učiva nebyla účelně využita. Ve třetím ročníku při demonstračních ukázkách žáci sami vyvozovali jednoduché logické soudy. Skupinovými formami práce byly dobře rozvíjeny vztahy spolupráce. Vyučující udržovali zájem žáků o výuku častými pochvalami a povzbuzováním. Dvě hodiny neměly stejně kvalitní průběh. Nová látka byla předkládána jako výklad založený na pasivním přijímání poznatků, ve třetím ročníku navíc s nedostatečnou názorností. Organizace výuky v této třídě nestimulovala děti k aktivnímu zapojení do učebního procesu. Jejich nezájem o výuku se projevil nekázní a neochotou spolupracovat s vyučujícím. Následné hodnocení chování obsahovalo prvky ironie. Tato hodina měla výrazné nedostatky.

Zápisy v sešitech žáků jsou stručné a přehledné. V některých případech (v dyslektických třídách) jsou ale pro četné dysgrafické a dysortografické elementy v písmu nevyužitelné pro domácí přípravu.

Výuka prvouky má celkově průměrnou úroveň.

Vlastivěda

Materiálně je předmět dobře zajištěn, vyučuje se v kmenových učebnách. Názorné a informační materiály k probíranému učivu ve třídách chybějí. Předmět vyučuje celkem sedm učitelů, všichni jsou odborně a pedagogicky způsobilí. Hospitováno bylo ve čtyřech vyučovacích jednotkách. Řízení vyučovacího procesu ve zhlédnutých hodinách mělo různou úroveň, od velmi dobré až po ještě vyhovující. Až na jednu výjimku byla struktura hodin stereotypní s výraznou převahou verbálních metod a omezeným prostorem pro aktivní učení. Vyučující většinou nedodržovali principy řízeného dialogu, často z něj přestupovali do výkladu, při němž žákům předávali hotové poznatky, ojediněle i předčítali text z učebnice. Výuka ve čtvrtých ročnících se vyznačovala i drobnými věcnými chybami. Pouze v jenom případě učitelka výklad nového učiva prokládala odkazy na již žáky osvojené vědomosti a nechala jim prostor pro prezentaci vlastních zkušeností. Ti zadané úkoly plnili s chutí a samostatně vyvozovali

jednoduché souvislosti a vztahy. Vyučující žákům učivo předkládali názorně, s využitím obrazového materiálu. Vstupní motivace byla zařazena v jedné hodině, v ostatních byli žáci během vyučovacího procesu motivováni pobídkami a pochvalou. Ve způsobu prověřování vědomostí žáků byly mezi vyučujícími rozdíly. V pátém ročníku učitelka sice uplatnila zásadu dobrovolnosti, ale při individuálním zkoušení nebyli zbývající žáci zaměstnáni. Hodnocení zkoušené žákyně bylo zaměřeno více na tempo než na osvojené dovednosti a vědomosti. Ve druhém případě učitelka zvolila skupinovou formu prověřování, při kterém se na plnění úkolů aktivně podíleli všichni žáci. V závěru hodin nechybělo shrnutí učiva a celkové zhodnocení.

Poznámky v sešitech žáků jsou jednoduché a přehledné, učitelé je ale pouze vidují a neopravují chyby. Atmosféra v hospitovaných hodinách byla velmi dobrá, dohodnutá pravidla spolupráce a komunikace byla všemi respektována.

Výuka vlastivědy je celkově hodnocena jako průměrná.

Přírodověda

Hospitováno bylo osm hodin v běžných i speciálních třídách; ve všech vyučovaly zkušené kvalifikované učitelky, většina z nich je již v důchodovém věku. Ve sledovaných hodinách převažovala pozitiva a velmi dobrá pedagogická úroveň. Hlavním kladem byla snaha o uplatňování aktivních forem učení; děti dostávaly dostatek podnětů, výzev i prostoru pro vlastní činnosti, pro přirozenou komunikaci, sdělování názorů a postojů. Jsou vedeny k vzájemnému naslouchání, toleranci a respektování. Výuka byla vždy dostatečně názorná nebo aktualizovaná praxí, často se pracovalo ve skupinách. Žáci spolupracovali s chutí a se zaujetím, důraz byl kladen na ekologickou a citovou výchovu. Nikdy nechyběla pozitivní motivace pochvalou, přiměřenou náročností jsou vyžadovány pracovní návyky. V pedagogické práci se zúročovala nejenom profesní a životní zkušenost, ale i nové vzdělávací podněty a pedagogická osvěta, která začala do školy prolínat.

Sledovaná výuka je v souhrnu všech hledisek hodnocena stupněm velmi dobrý.

Blok předmětů výtvarná výchova, hudební výchova, praktické činnosti

Personálně bylo šest hodin zajištěno učiteli splňující podmínky odborné i pedagogické způsobilosti, jednu hodinu vedla učitelka se středoškolským pedagogickým vzděláním. Všechny hodiny byly odučeny v kmenových učebnách. Čtyři z nich, kde byli vyučováni žáci se specifickými vývojovými poruchami učení, nemají velikost, která by odpovídala psychohygienickým potřebám těchto dětí. Zařazování pohybových aktivit při výuce ve specializovaných třídách je prakticky nemožné. Materiálně-technické zajištění výuky má dobrou úroveň. Při výtvarné výchově byly především využívány vlastní pomůcky žáků (čtvrtky, fixy, pastelky, nůžky), nebo je dětem k dispozici školní materiál. Hodiny hudební výchovy a praktických činností probíhaly v motivujícím prostředí prostorných tříd. Při hudební výchově hráli žáci na jednoduché dětské nástroje z Orffova instrumentáře, učitelky používaly k doprovodu zpěvu elektronické varhany. V poslechové části byly zařazeny kvalitní magnetofonové nahrávky, paní učitelka vhodně využila i obrazového materiálu. Při zpěvu učitelky většinou dbaly na hlasovou hygienu s ohledem na věkové zvláštnosti žáků.

V hodinách hudební výchovy zcela převládalo aktivní zapojení žáků do činnosti. Střídala se dechová a rytmická cvičení, v rozezpívání projeví žáci zautomatizované návyky. Při procvičování vokálních dovedností i nácvičení nových prvků byli vstřícní, většinou pozorní, projevovali zájem o předmět. Zvláště v jedné hodině se žáci aktivně zapojovali, pozorně naslouchali ukázkám. Tato hodina byla využita efektivně, bylo uplatněno emotivní i výchovné působení. Hodiny výtvarné výchovy byly většinou po stránce organizační i metodické dobře vedeny. Tempo výuky i náročnost požadavků odpovídaly možnostem žáků. Vyučující je motivovali praktickým využitím zhotoveného výrobku, častou pochvalou, ukázkou finálních

výrobků. Žáci byli vedeni ke správnému zacházení s pomůckami, učitelé jim podle potřeby individuálně pomáhali, opakovaně vysvětlovali pracovní postupy.

Motivaci žáků značně ovlivňuje osobnost učitele. Každý z nich má svůj osobitý přístup, všichni však žáky pozitivně motivují a vedou, vytvářejí kladný vztah k předmětu. Hodnocení bylo výhradně povzbuzující a pozitivní. Interakce a komunikace je vybudována na velmi dobrých vztazích mezi učiteli a žáky, na důvěře a ochotě spolupracovat. Žáci respektují dohodnutá pravidla.

Celkově je výuka v bloku předmětů hodnocena jako velmi dobrá.

Tělesná výchova

Na 1. stupni předmět vyučují třídní učitelky; v případě důchodkyň není toto řešení vždy optimální. Rovněž materiální a prostorové podmínky jsou často složité, zejména v zimě, kdy je i více tříd vázáno na jednu malou tělocvičnu a nedaří se plně kompenzovat její využívání. Efektivita předmětu je také snižována ztrátami času při přecházení a přezouvání. Hospitováno bylo 6 hodin. Mimo jediné z nich odpovídala struktura výukovým cílům, děti cvičily se zájmem a s chutí, často ve skupinách, v organizaci nebyly zbytečné prostoje. V několika případech se projevíly metodické nedostatky, např. při nácviku kotoulu vpřed. Náplní jedné z hodin byla vycházka s dopravní tematikou, která ale děti výrazně nezaujala.

V souhrnu je výuka hodnocena stupněm dobrý.

Speciální náprava

Speciální náprava je od druhého ročníku organizována jako nepovinný předmět s dvouhodinovou týdenní dotací. Je určena žákům se specifickou poruchou učení integrovaným v běžných třídách a žákům dyslektických tříd, u nichž byla diagnostikována těžší forma vývojové poruchy. Zařazení do výuky tohoto předmětu je podloženo doporučením pedagogicko-psychologické poradny a souhlasem rodičů. Hospitováno bylo ve třech hodinách u tří vyučujících.

Nácvik specifických dovedností vedou učitelé, kteří absolvovali vzdělávací kurzy zaměřené na tuto problematiku, popřípadě učitelé se speciálně pedagogickou odborností. Výuka probíhá v nově zřízené odborné učebně, tzv. dyscentru. Kromě čtyř počítačů s odpovídajícími výukovými programy má škola k dispozici dostatek speciálních pomůcek a pracovních listů, které vyučující během výuky účelně využívají. Vyučující vycházejí z individuálních vzdělávacích programů, které důsledně respektují konkrétní výukové problémy jednotlivých žáků. Podle individuálního obrazu specifické poruchy se zaměřovali zejména na rozvoj zrakového a sluchového vnímání, pravolevé orientace a jemné motoriky a osvojování správné čtenářské techniky. Výuku účelně členili, samostatnou práci žáků střídali s prací pod jejich přímým vedením. Kontrola byla důsledná, s okamžitou korekcí chyb. Učitelky žáky motivovaly k činnosti zajímavými formami práce, vždy oceňovaly jejich snahu, často je chválily. Žáci pracovali v příjemně uvolněné atmosféře.

Vyučující pravidelně jednou za měsíc vyhodnocují plnění individuálních plánů. Systém vyhodnocování nese rizika formálnosti, neboť četnost hodnocení je nepřiměřeně vysoká. Obraz poruchy se u většiny žáků v tak krátkém časovém období nemění.

Výuka má vynikající úroveň, respektuje speciální vzdělávací potřeby žáků.

Zjištění z hospitací ve třídách 2. stupně

Český jazyk

Výuka českého jazyka na 2. stupni probíhá v souladu s učebními dokumenty a je koordinována časovými tematickými plány. Žáci mají možnost zapojit se do činností zájmových útvarů ke

vztahu k tomuto předmětu (Školní časopis, Klub mladého diváka). Vyučuje se ve volných nebo kmenových třídách (není zřízena odborná učebna), jejich prostředí není pro výuku českého jazyka dostatečně podnětné. Vybavení kabinetu má průměrnou úroveň, pomůcky jsou postupně dle finančních možností obměňovány a doplňovány.

Bylo hospitováno ve čtyřech hodinách u čtyř vyučujících, které mají příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilost. Dvě sledované hodiny byly velmi dobře připraveny, byly použity různé formy a metody práce. Žáci měli prostor pro vyjádření svých názorů a pocitů, mohli se aktivně podílet na vyučovací proces. Vhodně byla zařazena odborná literatura a mezipředmětové vazby. V další hodině převažoval frontální styl práce, činnosti pro žáky nebyly zajímavé, pomůcky a další názorný materiál se nevyužívaly. U méně zkušené vyučující nebyla hodina po didaktické stránce dostatečně připravena, většina žáků byla pasivní.

Vstupní motivace je převážně opomíjena, důsledně není uplatňována zpětná vazba. Ke zvýšení efektivity výuky nebyla využívána didaktická technika. Vyučující zapomínají na závěrečné shrnutí učiva a celkové zhodnocení. Není dostatečně dbáno na rozvoj komunikativních dovedností žáků. Během vyučování byli hodnoceni známkou nebo slovně. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že převažují známky z mluvnického učiva, jen málo se hodnotí znalosti a dovednosti z dalších složek jazyka. Vztahy mezi žáky a vyučujícími jsou dobré.

Český jazyk - výuka ve specializovaných třídách

Český jazyk je ve speciálních třídách vyučován čtyřmi učiteli, kteří splňují pro výuku českého jazyka podmínky pedagogické a odborné způsobilosti, tři z nich absolvovali kurz se zaměřením na nápravu specifických poruch učení. Hodiny probíhaly většinou v kmenových učebnách, kde ve většině případů chyběly přehledy probíraného učiva a speciální didaktické pomůcky. Žáci pracovali s učebnicemi a sešity. Celkově jsou materiální podmínky pro výuku průměrné.

Všechny hodiny byly připravené, výukové cíle byly jasně stanoveny a odpovídaly věku a potřebám žáků. Dostupné pomůcky byly účelně využívány jen v jedné hodině. Řízení výuky bylo v jedné hodině jako velmi dobré, ve dvou průměrné. Ve všech byl efektivně využíván vyučovací čas. Z použitých metod a forem práce převládalo orientační opakování, většinou velmi dobře řízený rozhovor, kterým učitelé vedli žáky k vyvozování poznatků, systemizaci a aplikaci učiva. Téměř v každé hodině byla zařazena samostatná práce. V jedné hodině byli žáci vedeni k samostatnosti, ke spolupráci ve skupině. Vyučující přistupovali k jednotlivcům většinou podle jejich individuálních možností. Organizace, formy a metody práce byly hodnoceny v jedné hodině jako velmi dobré, ve dvou průměrné.

Vstupní a motivační metody byly v hodinách zastoupeny seznámením s cílem a programem hodin (ve dvou případech). V hospitovaných hodinách byli žáci zřídka klasifikováni. Průběžné slovní hodnocení mělo pozitivní a povzbuzující charakter. V jedné hodině bylo zařazeno závěrečné shrnutí učiva a zhodnocení výkonu žáků, v další byl zhodnocen pouze průběh hodiny. Motivace a hodnocení je ve dvou hodinách hodnoceno jako velmi dobré, v jedné průměrné. Žáci mají osvojeny pracovní návyky, ve velké většině pohotově reagovali na zadávané pokyny. S učiteli spolupracovali, zapojovali se do výuky. Vztahy mezi vyučujícími a žáky měly pozitivní charakter, atmosféra hodin se vyznačovala vzájemnou důvěrou. Nežádoucí projevy žáků nebyly zaznamenány.

Výuka českého jazyka ve sledovaných hodinách běžných tříd je hodnocena v rozmezí stupňů velmi dobrý až ještě vyhovující. Ve specializovaných třídách jako průměrná. Souhrnné hodnocení je stupněm - průměrný.

Německý jazyk

Výuku zajišťují tři učitelky - dvě mají způsobilost pouze pedagogickou, třetí je zcela nekvalifikovaná. Všechny tři sledované hodiny byly velmi dobře připraveny a materiálně zajištěny pomůckami i didaktickou technikou, měly jasně stanovený cíl a obsah. Pro jednotlivé činnosti volily učitelky metodické postupy směřující k samostatné činnosti žáků, k aktivitě při individuální i skupinové práci. Dvě vyučovací hodiny byly vedeny v němčině, učitelky dbaly zejména na rozvoj komunikativních dovedností žáků a jejich slovní zásoby. Do hodin bylo zařazeno i potřebné ověřování a upevňování učiva a hodnocení. Pozitivem příznivě ovlivňujícím pracovní proces byla rovněž vstřícná pracovní atmosféra. Pedagogická práce nekvalifikované začínající učitelky je zatím příznačná pečlivou přípravou, laskavým přístupem k žákům a snahou je zaujmout i naučit. Absence odborného vzdělání a pedagogická nezkušenost jsou však příčinou nedostatků v oblasti organizace vyučování, metodiky i didaktiky výuky cizího jazyka.

Výuka německého jazyka je celkově hodnocena jako průměrná.

Anglický jazyk

Na druhém stupni je angličtina vyučována pouze v šesti třídách z celkového počtu osmnácti. Výuku zde zajišťují dvě učitelky bez předepsané odbornosti pro předmět. Pouze jedna z těchto vyučujících má pedagogickou způsobilost pro výuku na základní škole a odbornost pro jiný jazyk. Materiální podmínky jsou na průměrné úrovni. K dispozici jsou kvalitní platné učebnice s pracovními sešity a nahrávkami projevů rodilých mluvčích, reprodukční a kopírovací technika. Prostředí klasických učeben omezuje možnost dlouhodobého vystavování dvojrozměrných pomůcek, především nástěnných obrazů, gramatických přehledů reálií a pod.

Hospitováno bylo ve čtyřech hodinách. Dostatečně strukturované učivo bylo dobře vyloženo a částečně procvičeno. Část práce je přenášena na domácí přípravu. V některých hodinách vyučující zařadily dlouhé překlady na úkor rozvoje myšlení žáků ve studovaném jazyce. Některé části hodin působily monotónně, žáci ztráceli motivaci, upadala kázeň. Objevily se však i zajímavé metody práce - kreslení dle anglického textu, skládanky slov použité ve skupinkách (v nižší třídě), zpěv anglických písní, využití dialogu a reagování na projev rodilého mluvčího. Z hlediska psychohygieny nebyly v hodinách shledány závady. Vhodně byly zařazeny relaxační chvilky. Jedna hodina je hodnocena jako velmi dobrá, jedna jako pouze vyhovující, dvě jako průměrné.

Výuka anglického jazyka na druhém stupni je vzhledem ke zhlédnutým hodinám hodnocena jako průměrná. Pozitiva a negativa jsou v rovnováze.

Matematika

Výuku na druhém stupni zajišťuje celkem pět učitelek s optimální délkou praxe. Čtyři mají pro daný typ školy úplnou způsobilost, pouze jedné chybí způsobilost odborná; tato skutečnost však v žádném případě nesnižovala kvalitu její práce. Vyučování probíhalo v kmenových učebnách nebo v pracovnách, jejichž prostorové uspořádání v zásadě umožňuje dodržovat psychohygienické zásady výuky. Úroveň učeben je z hlediska funkčnosti (zejména vybavení pomůckami), kvality žákovského a úložného nábytku, estetického vzhledu i podnětnosti prostředí rozdílná, všeobecně nedostačující je vybavenost didaktickou technikou (např. použití zpětného projektoru mohlo v některých hodinách zvýšit variabilitu i efektivitu výuky). Softwarových výukových programů pro matematiku je k dispozici větší množství, počítačovou učebnu však žádná z vyučujících nepoužila.

Většina sledovaných vyučovacích jednotek byla dobře připravena a zajištěna jednoduchými pomůckami vlastní výroby. Tyto hodiny měly zřetelně stanoven vzdělávací cíl, jejich tradiční struktura z hlediska volby forem a metod práce i didaktických prostředků byla ale poměrně účinná, zejména vlivem funkční zpětné vazby. Učitelky dokázaly žáky vhodně aktivizovat,

nové učivo prezentovaly názorně, srozumitelně a systematicky v přiměřeném tempu vzhledem k jejich schopnostem. Tento jev byl patrný zejména ve speciálních dyslektických třídách s nízkým počtem žáků, kde uplatňovaly individuální přístup diferenciací zadaných úkolů, stálou motivací a pozitivním hodnocením. Vyučující vesměs dbaly na vzájemné logické souvislosti a na používání matematické terminologie, v několika případech byla zřetelná aplikace získaných vědomostí při řešení situací v praktickém životě dětí. Pro vlastní úvahy, názory i procvičování nově nabytých znalostí jim poskytovaly přiměřený prostor.

V několika hodinách postrádala však výuka matematiky invenci, větší pestrost a nápaditost, použití rozmanitých forem a metod práce i technik rozvíjejících schopnost samostatné práce a spolupráce se spolužáky. Pouze ve dvou z hospitovaných hodin navodily vyučující problémové situace, v jiných dvou byla věnována pozornost práci s chybou, jen v malé míře byla v těchto hodinách využita vzájemná kontrola a sebehodnocení žáků. Všechny vyučující žáky motivovaly průběžným hodnocením jejich práce a oceněním snahy. V závěru žádné hodiny nechybělo shrnutí učiva a zhodnocení, někdy ale vzhledem k časové tísní bylo velmi stručné nebo zasahovalo do přestávky. Společným znakem všech hodin byly vstřícné a přátelské vzájemné vztahy vyučujících s žáky, velmi dobrá úroveň vzájemné komunikace a pozitivní pracovní klima.

Úprava písemností odpovídá míře pozornosti, kterou jí jednotlivé vyučující věnují. Často je ponechána na volních vlastnostech žáků a závisí jen na jejich individuálních schopnostech. Proto je v jednotlivých třídách rozdílná, což v některých případech vede k nepřehlednosti a chybám v zápisech, a znemožňuje tak jejich další využití v práci. Frekvence průběžné klasifikace v žákovských knížkách postačuje.

Výuka matematiky na druhém stupni je na základě zhlédnutých hodin hodnocena v pásmu dobrý a velmi dobrý.

Fyzika

Fyzice ve škole vyučují dvě vyučující, obě s dlouhou pedagogickou praxí, ale bez příslušné odborné způsobilosti pro daný předmět na základní škole. Pro výuku předmětu je zřízena odborná pracovna. Do lavic nejsou zavedeny žádné rozvody, učebna poskytuje pouze základní podmínky. Z didaktické techniky je zde zpětný projektor. Demonstrační i frontální pomůcky jsou zčásti umístěny v pracovně, zčásti v kabinetě, který není s pracovnou přímo propojen. Stav jednotlivých pomůcek, kompletnost i stáří jsou různé. Uspořádanost a stísněnost prostoru kabinetu snižuje možnost zavádět žákovské frontální pokusy do běžné výuky. Ne všechny hodiny probíhají v pracovně, v rozvrhu hodin se šestkrát týdně překrývá výuka fyziky. Problém nebylo možné kompenzovat ani využitím učebny výpočetní techniky, i když je dobře vybavena výukovými programy. Laboratorní práce jsou postupně plněny; žáci mají možnost pracovat ve fyzikálním kroužku i se seberealizovat ve fyzikální olympiádě.

Hospitováno bylo v pěti hodinách. Ve všech učitelky usilovaly o dostatečnou názornost. Samostatné činnosti žáků se objevily ve třech hodinách. Z hlediska organizace výuky však vykazovalo řízení hodin mnohé rezervy (při určování hmotnosti kapalného tělesa dospěli žáci pouze ke zvážení prázdné nádoby, při seznamování s laboratorními váhami věnovala vyučující značný časový úsek kreslení přístroje do sešitů, při ověřování skládání sil byly výsledky některých pokusů nutně neprůkazné, při výkladu o vedení tepla žáci většinou pouze pozorovali dění). V žádné z hodin nebyla pozorována výuka diferenciovaná vzhledem ke schopnostem jednotlivých žáků. Celkově však bylo probrané učivo správně vysvětleno i procvičeno a většina hodin splnila své cíle. Pravidla komunikace žáci vesměs dodržovali. Negativem byla převaha verbálního projevu vyučujících a menší prostor pro projevy žáků, méně bylo také pamatováno na relaxaci. Motivace se opírala o vhodné zařazení demonstračních, respektive frontálních pomůcek. Didaktická technika ve většině hodin využita nebyla.

V souhrnu je výuka fyziky zhlédnutá v hospitovaných hodinách hodnocena jako průměrná.

Přírodopis, chemie

Personální zajištění předmětů je plně odborné, všechny učitelky mají dlouhou pedagogickou praxi, dvě jsou již v důchodovém věku. Hospitováno bylo 6 hodin. Prostorové a materiální podmínky pro výuku se od poslední inspekce výrazně nezměnily, charakterizovat je lze jako dobré. Zásadně se ale zhoršují v případě, že dochází v rozvrhu hodin k souběhu stejného předmětu a výuka musí probíhat v běžné kmenové třídě. Pracovní podmínky pro učitele jsou složité, jediný pomůckový kabinet je zároveň pracovním místem několika učitelek, včetně výchovné poradkyně. Všechny sledované hodiny byly zodpovědně připraveny, paní učitelky usilovaly o maximální výkon. Proti loňskému roku zde byla patrná i snaha o dílčí nápravy, např. bylo věnováno více prostoru pro aktivní spoluúčast dětí, uplatňovalo se více forem zkoušení i častější zpětná vazba, zodpovědněji jsou sledovány žákovské sešity. Učitelky neustále usilovaly o názornost, dobře a srozumitelně vykládaly, s dětmi bez zábran komunikovaly, umožňována byla i práce ve skupinách. Laboratorní práce jsou zařazovány, v biologických a chemických olympiádách se škola v posledních letech výrazně neangažuje.

Sledované hodiny byly hodnoceny v pásmu velmi dobrý až dobrý.

Zeměpis

Předmět vyučují dvě učitelky s dlouhou pedagogickou praxí, ale bez způsobilosti pro výuku na základní škole, odbornost pro zeměpis na škole chybí. Hospitováno bylo 6 hodin. Učební prostředí běžných tříd je málo podnětné, pracovalo se převážně pouze s nástěnnou mapou, atlasy a s učebnicemi, bez jakékoliv didaktické techniky. Organizace hodin byla založena na klasickém modelu s dominantní rolí učitele a malým prostorem pro aktivní učební činnosti dětí, formy a metody výuky byly málo rozmanité. Z hlediska psychohygieny nebyly zjištěny žádné nedostatky. Kladem výuky byly dobré vztahy, respekt k osobnosti žáka a vstřícná pracovní atmosféra. Povzbuzování a pozitivní motivace byly podnětné zejména ve specializovaných třídách. Rozvoj komunikace dětí i celková interakce mají rezervy.

Celkově je výuka zeměpisu hodnocena jako dobrá, s rezervou ve vyučovacích metodách a formách.

Dějepis

Vyučování probíhá ve volných nebo kmenových třídách, jejich výzdoba a uspořádání není motivující pro výuku tohoto předmětu. Bylo hospitováno v šesti hodinách u tří vyučujících, z nichž jedna má odbornou způsobilost pro výuku dějepisu.

Hodiny byly zaměřeny na opakování učiva a výklad nové láky; převažovala v nich dominantní úloha učitele. Žáci nebyli vedeni k aktivnímu učení, nebyli dostatečně motivováni, výuka se pro ně v některých vyučovacích jednotkách stávala nezajímavou, nepodnětnou; v hodinách převažoval verbalismus. Při individuálním zkoušení žáků je buď třída zaměstnána pasivním poslechem, nebo samostatnou prací s učebnicí či méně náročnými činnostmi (tj. ústní příprava odpovědí na otázky, překreslení sítě křížovky). Na tvorbě zápisů se žáci převážně nepodílejí, jen opisují text z tabule. Zhodnocení práce provádějí vyučující nedůsledně, celkové shrnutí učiva probíhá většinou bez spoluúčasti žáků. Mezi nedostatky patří i chybějící účinná zpětná vazba. Do vyučovacího procesu nejsou zařazovány relaxační prvky (především ve specializovaných třídách). Jen v jedné hodině pracovali žáci diferencovaně. Kladně je třeba hodnotit uplatňování mezipředmětových vazeb, vhodné zařazování ukázek z umělecké literatury, obrazového materiálu, odborných publikací a využívání videonahrávky. Do výuky se daří začleňovat práci s různými kartičkami a řešení křížovky. Žáci byli za své výkony

hodnocení slovně nebo známkou. Mezi vyučujícími a žáky panovaly pozitivní vztahy, byla respektována dohodnutá pravidla komunikace. Mluvní projev žáků měl průměrnou úroveň.

Výuka dějepisu ve zhlédnutých hodinách je hodnocena v rozmezí stupňů průměrný až ještě vyhovující.

Občanská výchova, rodinná výchova

V souladu se schválenými učebními plány je v 6. - 9. ročníku vyučováno týdně po jedné hodině občanské výchovy a rodinné výchovy. Zpracované časové tematické plány učiva jsou v souladu s učebními osnovami. Není zřízena odborná pracovna pro výuku těchto výchovných předmětů. Vyučující využívají pro přípravu na hodiny rozmanité učebnice, učební texty nebo učební pomůcky z jiných kabinetů. Učebnice jsou žákům pouze rozdávány při hodinách.

Hospitováno bylo v pěti hodinách občanské výchovy u pěti vyučujících, z nichž jedna má odbornou způsobilost pro výuku daného předmětu. Rodinnou výchovu vyučují dvě učitelky bez příslušné odborné způsobilosti, hospitace proběhly ve čtyřech hodinách. Ve velmi dobrých hodinách byly uplatňovány skupinové činnosti, diferencovaná práce i problémové úkoly; žáci byli průběžně vhodně motivováni, se zájmem se zapojovali do vyučovacího procesu. Funkčně byly využity odborné publikace, obrazový materiál a videoukázka. Jedna hodina občanské výchovy vycházela z frontálního pojetí vyučování, kde dominantní roli měl učitel, žáci byli pasivními posluchači, chyběla jim motivace, byli zahlceni značným množstvím informací. V dalším případě vyučovací jednotka neměla promyšlenou stavbu, zařazení samostatné práce nesplnilo svoji funkci, v dostatečné míře nebyla uplatňována zpětná vazba.

V dalších hodinách rodinné výchovy byl uplatňován řízený rozhovor, krátký výklad a samostatné práce. Čtení z učebnice (ve dvou případech bylo samoúčelné, neefektivní). Zařazení modelových situací (scének) nebylo vždy funkční, v jedné hodině řešení problému s obsahem učiva nesouviselo. Žákům pro tvůrčí činnost chyběla motivace. Ve všech hodinách byly zařazeny příklady z praktického života a využívány mezipředmětové vazby. Málo byly rozvíjeny mluvní dovednosti žáků. Vyučující zapomínají na zařazování motivačních prvků, na závěrečné zhodnocení a celkové shrnutí učiva. V průběhu vyučovacího procesu byla kvalita práce žáků hodnocena známkou nebo slovně. Dle záznamů v žákovských knížkách je hodnocení výkonů žáků v rodinné výchově nemotivující (např. Zdraví - 5, Referát, rodina - 5, V hodině nepracoval aj.), v občanské výchově v jedné třídě převažují známky z písemných projevů. Kontrole sešitů není ze strany vyučujících věnována patřičná pozornost. Především ve třech hodinách byla nenásilně vytvořena vstřícná přátelská atmosféra, komunikace mezi vyučujícími a žáky byla založena na vzájemné důvěře.

Výuka občanské výchovy a rodinné výchovy je ve sledovaných hodinách hodnocena v rozmezí stupňů velmi dobrý až ještě vyhovující.

Výtvarná výchova

Předmět vyučují dvě učitelky, převážná část hodin je vyučována odborně. Hospitovány byly čtyři hodiny. Pro výuku výtvarné výchovy škola nemá specializovanou učebnu. Hodiny jsou realizovány v kmenových třídách, kde chybí potřebné materiálové a další zázemí. Struktura hodin byla promyšlená. Organizační pokyny byly srozumitelné a přiměřené k věku i možnostem žáků. Ve všech hospitovaných hodinách se uplatňovala vstupní i průběžná motivace, učitelka žákům často individuálně pomáhala. Žáci pracovali aktivně a se zájmem, byli vedeni k rozvoji vlastních výtvarných dovedností i prožitků, k sebekontrolě a sebehodnocení. Výrazně byly podporovány tvořivé aktivní činnosti. Verbální a neverbální komunikace učitelky podporovala kladné vztahy, pozitivně byl posilován vztah k předmětu a výtvarnému projevu. Hodina u nekvalifikované učitelky probíhala formou skupinové práce. Efektivitu této dobře připravené hodiny snižovala vlastní organizace, projevující se nekázní některých dětí.

Celkově je kvalita výuky výtvarné výchovy hodnocena jako velmi dobrá.

Hudební výchova

Na druhém stupni vyučují předmětu tři učitelky. Všechny mají pedagogickou způsobilost pro druhý stupeň základní školy, jedna nemá pro předmět potřebnou odbornost. Všechny disponují instrumentálními dovednostmi, při výuce běžně používaly hudební nástroje. Většina hodin probíhá v pracovně vybavené klavírem, CD přehrávačem, sbírkou orffovských nástrojů a vyzdobené starším obrazovým materiálem. Do jiných učeben si vyučující nástroje a reprodukční techniku přenášejí. Žáci mají k dispozici platné učebnice a sbírky písní „Já písnička“. Ve všech zhlédnutých hodinách dbaly učitelky na dodržování psychohygienických podmínek.

Hospitováno bylo v pěti hodinách. Všechny měly jasný cíl a učivo zřetelnou strukturu svědčící o dobré aktuální přípravě vyučujících. Ve všech hodinách byl zařazen zpěv žáků, většinou jednohlasý, nebo kánon. Při rytmických činnostech bylo pouze v jedné hodině využito orffovských nástrojů, v jiných hodinách mohli žáci rytmus pouze vytleskávat. Historizující učivo mělo spíše informační charakter, bylo ilustrováno vhodnými ukázkami i obrazovým materiálem. Motivace žáků v průběhu většiny hodin postupně klesala, objevila se mírná nekázeň. Hodnocení žáků v průběhu hodin bylo pozitivní, klasifikace přiměřená a transparentní. Při hudebních a zpěvních činnostech se žákům dostávalo estetických prožitků. V jedné hodině však bylo nadšení dětí z hudebních ukázek učitelkou nevyužito a utlumené, aby výuka dále probíhala v teoretické rovině. V další hodině převládala výklad nad vlastními hudebními činnostmi žáků (s výjimkou zpěvu několika písní).

Ve výuce hudební výchovy zhlédnuté na druhém stupni byla pozitiva i negativa v rovnováze.

Tělesná výchova

Na 2. stupni tělesnou výchovu vyučují tři učitelé, z toho pouze dva mají plnou odbornou a pedagogickou způsobilost. Prostorové a materiální podmínky pro tělesnou výchovu jsou spíše podprůměrné. Vysoké časové ztráty vyvolává obcházení budovy, spojené s přezouváním a oblékáním dětí. Využívání posilovny při hodinách Těv omezuje její umístění mimo dosah tělocvičny. Venkovní sportoviště se omezují pouze na malé hřiště u sousední základní školy a přírodní podmínky u nedalekého lesa. V tělocvičně byly zjištěny nedostatky BOZP - chybí zakrytí těles vytápění a prostor nemá zabezpečeno větrání.

Hospitovány byly 3 hodiny. Jejich struktura odpovídala věku žáků i výukovým cílům. Organizační pokyny byly jasné a srozumitelné, vyučující prováděli procvičování známých prvků s celou třídou nebo ve skupinách, u nových nebo obtížnějších cvičení se individuálně věnovali jednotlivcům. Celkově lze hodnotit organizaci, formy a metody jako dobré.

Žáci byli při hodinách ukáznění a projevovali o cvičení zájem, pozitivní byl vztah s učiteli. Klasifikace známkou nebyla prováděna, žáci byli ale soustavně podněcováni a pozitivně motivováni slovním hodnocením. Celkově byla interakce a motivace hodnocena v hodinách tělesné výchovy jako velmi dobrá.

Kvalita sledovaných hodin byla v pásmu velmi dobrý až dobrý, v souhrnu je hodnocena stupněm dobrá.

Informatika, práce s počítačem

Informatika se vyučuje jako samostatný volitelný předmět v sedmém ročníku, práce s počítačem v rámci praktických činností v šestém až osmém ročníku. Tři ze čtyř vyučujících mají pedagogickou způsobilost, odbornou žádný z nich.

Ve funkčně uspořádané učebně je k dispozici celkem deset starších počítačů. Kromě jednoho tzv. řídicího pro učitele a dvou kusů typu 386 je sedm z řady 486 - všechny se systémem Windows 3.11 a textovým editorem Word 6; dále se používá i M 602 a množství výukových programů pro český, anglický a německý jazyk, matematiku, fyziku, přírodopis, chemii, zeměpis, dějepis atd. od různých dodavatelů.

Vzhledem k vyššímu počtu pracovních skupin (vzniklých dělením tříd) je učebna využita několik hodin denně. Nevhodná je ale organizace vyučování informatiky v sedmém ročníku, při níž dvouhodinový blok výuky probíhá paralelně ve dvou skupinách - každá z nich je proto nucena pobývat jednu hodinu mimo specializovanou počítačovou učebnu; efektivita této výuky bez potřebného materiálního zázemí je velmi nízká.

Zpracované tematické plány vyučujících korespondují s osnovami a preferují získávání a upevňování praktických dovedností. Kromě jedné výše uvedené výjimky byla výuka ve všech sledovaných hodinách dobře připravena. Náznorně vedené vyučování spočívalo převážně v samostatné práci žáků (malování pomocí programu Paintbrush), použité metody a formy práce odpovídaly věku dětí, respektovaly jejich individuální schopnosti a dovednosti. Práce byla všemi vyučujícími průběžně sledována, pozitivem byly rovněž příznivé vzájemné vztahy, přirozená kázeň a tvůrčí pracovní atmosféra.

Úroveň výuky informatiky je dobrá.

Předměty z oblasti praktických činností a polytechnické výchovy

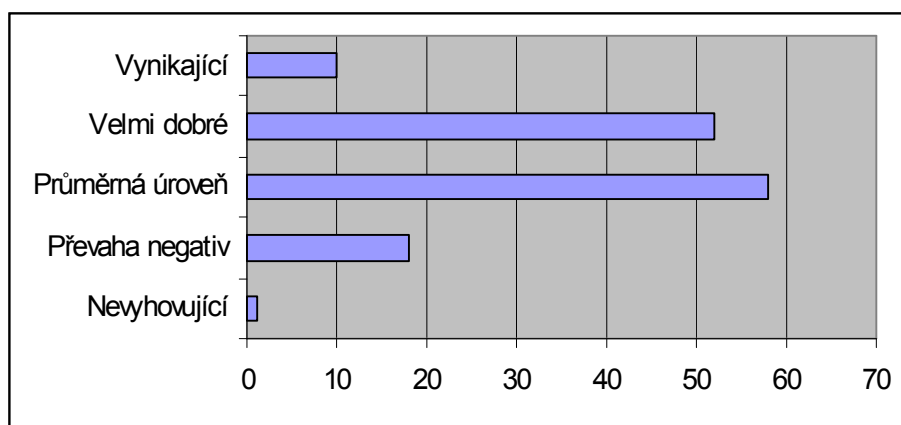
Ve škole je vyučována řada témat v rámci praktických činností - práce s počítačem, pěstitelství, chovatelství, příprava pokrmů, provoz a údržba domácnosti, elektrotechnika kolem nás. Z volitelných předmětů byly do této skupiny zařazeny základy techniky a domácnost. Třídy se podle potřeby dělí a slučují do skupin. Materiální podmínky pro výuku praktických činností jsou pro jednotlivá témata rozdílné. Pro pěstitelství je k dispozici školní pozemek vybavený běžným nářadím a některé pomůcky pro výuku v učebně. Pro chovatelství speciální podmínky vytvořeny nejsou. K výuce přípravy pokrmů slouží cvičná kuchyňka s omezenou kapacitou, vybavená jedním sporákem, dvěma dřezy, grilem, remoskou a nádobím různého stáří. Cvičný byt ve škole není. Chybí školní dílna a do výuky nelze v širší míře zařazovat práce s technickými materiály. Výuku (včetně volitelných předmětů základy techniky a domácnost a mimo téma práce s počítači) zajišťuje celkem šest vyučujících. Z nich pouze dva mají odbornost pro výuku základů zemědělské výroby a jeden pro základy techniky.

Hospitováno bylo celkem v šesti hodinách. V průměrné hodině pěstitelství bylo probíráno teoretické učivo - rozdělení zeleniny. Hlavní formou byl řízený rozhovor ilustrovaný obrázy a doplněný ukázkou vzorků a následný zápis do sešitů. Velmi dobře byla organizována lekce přípravy pokrmů, s výbornou motivací a řadou praktických činností. Ve dvouhodinové lekci předmětu elektrotechnika kolem nás byla zařazena videonahrávka a využit počítačový výukový program z fyziky, s nímž žáci aktivně pracovali. Obsah nahrávky i výukového programu však jen málo souvisel s probíraným učivem „Výroba a přenos elektrické energie“. Hlavní metodou výuky byl vlastně projev učitele a zápis do sešitů. Řada zápisů v sešitech je zbytečně podrobná a supluje učebnici. Obsah učiva ve dvouhodinové lekci volitelných základů techniky v sedmé třídě spočíval v práci s papírem event. s tlustou dýhou. Žáci vystřihovali síť papírové krabičky respektive vyřezávali noži dřevěné číslice libovolných typů. Činnosti byly pro žáky tohoto věku již málo motivující, cíl hodiny málo souvisel s cíli předmětu. Hodina základů techniky v deváté třídě byla koncipována jako vhodně připravená a dobře realizovaná exkurze do provozovny rozvodu tepla pro město. Dvouhodinová lekce předmětu provoz a údržba domácnosti nepřinesla žákům téměř žádnou příležitost k praktické činnosti, obsahově byla nepodnětná, vedena byla v teoretické rovině, doplněna pouze ukázkami.

Hodiny byly hodnoceny v rozmezí od nevyhovující po velmi dobré. Celkově je výuka zhlédnutá ve skupině předmětů hodnocena stupněm průměrný.

Hodnocení kvality vzdělávání

Během inspekce byla sledována přímá práce učitelů ve 139 hodinách. Jejich souhrnné hodnocení vyjadřuje graf. Převažovala velmi dobrá a průměrná úroveň. Hodnocení ze specifických tematických hledisek: Plánování a příprava výuky - stupeň velmi dobrý, interakce a komunikace - velmi dobrý, motivace - průměrný, dodržování psychohygienických podmínek - dobrý, materiální zajištění výuky - dobrý. Největší rezervy jsou v organizaci, formách a metodách výuky, i když je tato oblast hodnocena stupněm dobrý. Chybějící pedagogické nebo odborné vzdělání u některých učitelů, včetně věkové struktury pedagogického sboru se do souhrnné kvality vzdělávání výrazně nepromítá.

6. Výchovné poradenství

Výchovné poradenství je diferencované pro 1. - 6. a 7. - 9. ročník. Na 1. stupni prvním rokem pracuje paní učitelka s odborností pro speciální pedagogiku a zahájeným studiem VP, Výchovná poradkyně na 2. stupni má v této činnosti dlouholetou zkušenost a kvalifikační požadavky splňuje. Obě mají vypracované celoroční plány práce; kromě základních povinností se každá zaměřuje na jinou problematiku, kompetence mají jasně stanoveny. Na 2. stupni se činnost orientuje především na profesní orientaci, na 1. stupni na vyhledávání a pomoc dětem se SPU. Obě poradkyně poskytují poradenskou i metodickou službu rodičům i učitelům. Jejich činnost je iniciativní a dětem, rodičům i škole prospěšná.

Stupeň hodnocení - velmi dobrý.

7. Školní zařízení

Školní družina a školní klub: Družina má dvě oddělení, školní klub sdružuje 18 zájmových kroužků. Prostorové podmínky pro družinu nejsou optimální, zázemím je pouze kabinet a běžné kmenové učebny. Zaveden je ranní a odpolední provoz. Vybavenost spotřebním materiálem a sportovními potřebami je vyhovující. Obě vychovatelky jsou kvalifikované; záznamy v dokumentaci i zájem dětí nasvědčují na jejich pestrý výchovný program a tvořivý přístup. K mimořádným aktivitám družiny patří pobytové zájezdy - tábory, které vychovatelky organizují pro děti o jarních prázdninách na horách.

Školní jídelna: Zajišťuje obědy a v době některých přestávek školní bufet. K obědu nabízí tři druhy jídel, podmínky pro stolování vyhovují. Technické vybavení a zařízení kuchyně je již velmi poruchové a zastaralé, v tomto roce se předpokládá rozsáhlá rekonstrukce.

Školní družina a klub dobře doplňují výchovně-vzdělávací činnost školy, školní jídelna pozitivně ovlivňuje její psychohygienické podmínky. Stupeň hodnocení - velmi dobrý.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce školy: Základní vize rozvoje školy je písemně zpracovaná na období 1998 - 2003. Stanovuje pouze dva cíle - zachování dyslektických a běžných tříd s možností průběžných přestupů mezi nimi a přechod na jediný vzdělávací program Základní škola. Součástí dokumentu je zároveň vymezení konkrétních úkolů, trendů a cílů ve výchovně-vzdělávací a materiální oblasti pro tento školní rok. Jejich velká část je reakcí a opatřením na doporučení poslední inspekční zprávy z r. 1999. Písemný dokument „Koncepce školy“ svým obsahem nedostatečně postihuje vize o celkovém a dlouhodobém rozvoji ve všech oblastech, neuvádí vlastní filozofii a pedagogické cíle, nevyhází z analýzy výchozího stavu. Koncepční plán nevytváří východiska pro celý plánovací systém. Pracovníci byli s jeho obsahem seznámeni na zahajovací pedagogické radě.

Roční plány: Všichni řídicí pracovníci, včetně výchovných poradců a vychovatelek školní družiny mají vypracované vlastní podrobné roční plány, které vycházejí ze stanovených kompetencí a po měsících vymezují základní činnosti.

Operativní plánování: Pro řízení pracovníků se nepoužívají žádné krátkodobé plány.

Učební plány: Hodinové dotace jsou zpracovány pro celý vzdělávací cyklus, pro oba typy tříd i pro oba vzdělávací programy.

Plány výchovných poradců: Specifikují hlavní a průběžné úkoly a měsíční rozpis jednotlivých akcí, včetně realizačních nástrojů.

Individuální plány: Mimo speciální třídy má škola pět integrovaných žáků se specifickými poruchami učení. Pro všechny jsou zodpovědně zpracované individuální plány, které mají charakter dohody s rodiči. Plány jsou kvalitně zpracované, jejich účinnost se pravidelně vyhodnocuje.

Oblast plánování je rozsáhlá, ale v některých oblastech málo funkční. Především plány určené k přímému řízení školy nevytvářejí kompaktní a v souvislostech ucelený soubor. Pro koncepční řízení jsou spíše formální, pro operativní řízení nedostatečné. Ostatní typy plánů jsou kvalitní a vyhovují potřebám. Stupeň hodnocení - pozitiva a negativa jsou v rovnováze

Organizování

Organizační struktura: Základní hierarchii pracovních vztahů vymezuje schéma organizační struktury, které je doplněno písemně stanovenými kompetencemi. Dokument má formální i obsahové nepřesnosti, které jeho smysl zpochybňují.

Vedení školy: Ředitelkou školy je Ing. Miroslava Páralová. Je absolventkou VŠE se zaměřením na učitelství ekonomických předmětů na školách II. cyklu, postgraduálním studiem získala odbornost pro výchovné poradenství. Má 37 let pedagogické praxe, převážně na SOU. Na zdejší školu nastoupila do funkce ve školním roce 1991/92, jmenována byla na základě konkurzního řízení k 1. 2. 1992. Podle pokynu MŠMT ČR čj. 11 639/98-25, o periodickém hodnocení ředitelů, byla do funkce znovu potvrzena v lednu r. 1999. Její další periodické hodnocení by mělo proběhnout ve školním roce 2001/02.

Užší vedení školy tvoří ředitelka, její tři zástupkyně a hospodářka. Styl řízení je založen na dominantní roli ředitelky, týmový charakter spolupráce je málo výrazný.

Poradní orgány: Součástí organizačního systému jsou metodické útvary, pedagogická rada a výchovni poradci. Rodiče jsou organizováni v Klubu rodičů, od letošního roku je ustanovena Rada žáků.

Metodické útvary: Celkově je ustanoveno 6 metodických komisí a 4 metodická sdružení, včetně sdružení pro speciální třídy. Pro jejich kompetence a činnost byl vydán vnitřní předpis. Schůzky se konají přibližně jedenkrát v měsíci, jejich evidence je celoročně zveřejňovaná ve sborovně školy, zápisy jsou vedeny na formulářích a ředitelkou jsou pravidelně i funkčně kontrolovány. Některých jednání se zúčastňuje ředitelka i její zástupkyně. Vedoucí komisí mají kromě povinností také písemně stanoveno právo podávat ředitelce návrhy na přiznání odměn pracovníkům. V praxi je ale tato kompetence vnímána pouze jako formální. Prostřednictvím komisí jsou sjednocovány evaluační nástroje, tematické plány učiva, sleduje se plnění učebních osnov, komise podává požadavky na materiální vybavení. Progresivním prvkem je vzdělávání a pedagogická osvěta, často se projednávají metodické a pedagogické podněty z různých školení a tisku, včetně pokynů ministerstva školství. Do programu jednání je rovněž zařazována diskuse k přípravě Národního programu rozvoje vzdělávání, včetně písemných stanovisek.

Pedagogická rada: Tento poradní orgán ředitelky se schází v pevně stanovených termínech pětkrát ročně. Zápisy z jednání mají velmi dobrou úroveň, poskytují relevantní informace.

Rada žáků: Rada je ustanovena prvním rokem, je složena vždy ze dvou zástupců všech tříd, tvoří ji 72 dětí. Je přímo řízena ředitelkou školy, k jednání se schází vždy jedenkrát v měsíci, termíny jsou předem pevně stanoveny. Z reakcí žáků bylo zřejmé, že tento útvar oceňují a považují jej za důležitý; dává jim pocit vyšší sounáležitosti a partnerství. Jejich přednesené návrhy ředitelka respektuje a snaží se je realizovat.

Organizování: Pedagogičtí pracovníci se řídí pracovním řádem vydaným MŠMT (zveřejněn ve sborovně), řádem školy, rozvrhem hodin a dozorů, vnitřními metodickými a pracovními pokyny a operativními pokyny vedení. Správní zaměstnanci mají stanoveny pracovní náplně (založeny v osobní dokumentaci). Jejich řízení je v přímé kompetenci ředitelky školy.

Porady užšího vedení se konají každý týden, v případě potřeby jsou zváni další pracovníci. Zápisy jsou jasně strukturované, vždy sledují kontrolu, event. hodnocení stanovených úkolů a určují další cíle. Jednání jsou podkladem pro přípravu provozních porad a prostředkem pro neustálé vyhodnocování kontrol. Podle potřeby jsou také svolávány operativní porady dalších pracovníků, které jsou orientované na řešení specifických a dílčích problémů. Organizačním nedostatkem v práci ředitelky a jejích pedagogických zástupkyň je absence výpočetní techniky. Chybějící operativní krátkodobé plány jsou nahrazovány provozními poradami. Konají se převážně ráno před vyučováním, kdy časový prostor pro komunikaci je velmi omezený. Četnost porad je vysoká, konají se převážně s týdenní frekvencí; pravidelný den v týdnu nebo měsíci není stanoven.

Vnitřní informační systém:

Školní řád: Má pouze dvě části - ustanovení pro žáky a pro učitele, ve kterých se neuspořádaně prolínají některá pravidla vnitřního režimu a řádu školy podle požadavku § 15 vyhlášky MŠMT čj. 291/1991 Sb., o základní škole. Celkově je tento základní dokument neúplný, neřeší např. časový provoz školy; není uvedena doba, na kterou žáka předem uvolňuje ředitel a třídní učitel. Organizační zásady pro pedagogické pracovníky jsou striktní a ve svém důsledku mají až demotivující vliv. Např. „Vyučovací hodinu neopouští vyučující bez vědomí vedení školy. Pomůcky na vyučování si připravují vyučující zásadně vždy v předcházejícím

dnu.“ Tato část řádu nemá doložku o schválení pedagogickou radou, je pouze signována ředitelkou školy.

Organizační řád: Není vypracován. Pro organizační zabezpečení školního roku se používá dokument, který uvádí základní statistické a další údaje o škole, o veškerých funkcích a kompetencích, uvádí hlavní důležité termíny.

Vnitřní metodické pokyny a směrnice: Pracovní a školní řád v konkrétních oblastech doplňuje řada interních pokynů a směrnic. Např. dokumenty zaměřené na klasifikaci žáků v běžných a dyslektických třídách, na činnost metodických orgánů, na způsob zapisování do třídních knih, na dny praktické výuky, kontrolní činnost, na přidělování nadtarifních složek platu apod. Ve sborovně je zveřejněn seznam metodických a pomocných materiálů, které mají učitelé respektovat a s nimi pracovat.

Operativní přenos informací: Rozsáhlá budova nemá vlastní rozhlas ani jiný komunikační systém, náhlé a naléhavé změny se oznamují oběžníky a vývěskami ve sborovně.

Vnější informační systém: Průběžné informace o prospěchu a chování žáků získávají rodiče ze žakovských knížek a notýsků dětí, učitelé jsou vedeni k pravidelnému slovnímu hodnocení. Třídní schůzky se konají klasickou i konzultační formou pětkrát ročně, poradenská služba je zajišťována. Měsíčně vychází školní časopis, školní kronika je dobře vedena. Většina rodičů označila v dotaznících spolupráci se školou a informovanost o dítěti jako velmi dobrou.

Organizování pracovníků je strukturované na základě vymezených kompetencí a řady vnitřních písemných norem. Organizační řád vypracován není, řád školy a vnitřní informační systém mají rezervy, některé struktury pracují jen na základě zvyklostí. Přesto organizování zajišťuje plnění cílů a záměrů školy. Stupeň hodnocení - pozitíva a negativá jsou v rovnováze.

Kontrolní mechanismy

Vnitřní kontrola: Kontrolní činnost je rozdělena na průběžné sledování základních povinností pracovníků, které vyplývají z pracovního a školního řádu a na vytypované oblasti, které jsou konkrétně vymezeny v celoročním plánu kontrol. Jejich rozsah je velmi široký a postihuje téměř celou organizační strukturu školy. Kompetence ke kontrolám jsou přesně rozděleny a delegovány na všechny pracovníky užšího vedení, v některých případech až do úrovně poradních orgánů. Zjištění z kontrol se operativně vrací do porad vedení, do provozních a pedagogických rad, do plánů hospitací, do metodických složek, event. do osobního jednání. Frekvence přímých kontrol ve vyučovacích hodinách je vysoká, u všech zástupkyň je stanovena na dvě hodiny týdně; hospitace provádí i ředitelka školy. Pozitivem jsou tematické hospitace, které sledují vždy jen určitou oblast a z hlediska celé školy se lépe vyhodnocují. Předvedené rozbory hodin byly ve většině případů provedeny taktně, ale vzhledem ke zkvalitňování pedagogické práce postrádaly odborné podněty. Kriteria pro hodnocení pracovníků jsou stanovena, ale jsou vnímána jako formální, pravidelné a systematické individuální hodnocení vedení školy neprovádí.

Sebehodnocení školy: Škola hledá a postupně vytváří nástroje pro vlastní sebehodnocení. Např. v tomto roce byli rodiče dětí osloveni dotazníkem, zjišťujícím jejich názory na kvalitu školy. Podněty byly operativně zpracovány a zařazeny do organizace a pracovního programu. Dobrá je také práce některých metodických orgánů; pro zjišťování učebních výsledků jsou připravovány zkušební testy, které se zadávají ve všech třídách ročníku a společně se vyhodnocují. Testy Kalibro škola nevyužívá. Velmi důsledně je sledován prospěch žáků, pravidelně a podrobně se statisticky vyhodnocuje výroční klasifikace. Ze strany ředitelky je prosazován trend uvážlivého hodnocení, zejména ve specializovaných třídách. Rodiče kladně hodnotí souhrnné slovní hodnocení v žakovských knížkách, které jim učitelé vždy po několika

týdnech osobně zapisují. Výroční zpráva má z hlediska obsahu zařazeny všechny složky určené zákonem, analýzou stavu se nezabývá.

Vlastní kontrolní systém je rozsáhlý a postihuje široké spektrum různých činností. Důsledností a četností kontrol ředitelka školy dosahuje dobrých pracovních výsledků zaměstnanců, rychle se realizují různá dílčí zlepšení a pozitivní změny ve prospěch žáků a rodičů, ale zároveň vznikají rizika v pracovní atmosféře. Stupeň hodnocení - velmi dobrý.

Vedení a motivování pracovníků

Tato oblast řízení je jeho nejrozpornější oblastí. Ředitelka školy na jedné straně pedagogický sbor podněcuje k různým transformačním trendům, humánnímu a formativnímu přístupu k dětem, k účinnějším vzdělávacím metodám, k umírněné klasifikaci atd. Zajišťuje a podporuje vzdělávání a pedagogickou osvětu, pomoc začínajícím učitelům, snaží se školu otevírat rodičům a veřejnosti, usiluje o zvýšení partnerského vztahu se žáky. Její úsilí ale do značné míry selhává na vlastním přístupu ke spolupracovníkům. Ředitelka nevytváří dostatečný prostor pro participace na jednotlivých úsecích a úkolech, její řízení je velkou částí pracovníků vnímáno jako autoritativní a nedemokratické. Kritizováno je i její neodpovídající vzdělání pro učitelství na základní škole. Rozsah nejrůznějších kontrol, častá frekvence porad, nepružnost vnitřního informačního systému, časté změny a vlivy řady dalších faktorů, to vše vzbuzuje u pracovníků pocit přeorganizovanosti až chaotičnosti. Velmi závažným problémem je interpersonální atmosféra, která je již výrazně poznamenána nedůvěrou a u mnohých zaměstnanců i strachem. Společně s neatraktivními prostorovými a materiálními podmínkami školy se ve svém důsledku promítá i do struktury a nestability pedagogického sboru.

Nízká míra spoluúčasti spolupracovníků na rozhodování a strategiích vyvolává nepochopení a nežádoucí jevy v pracovní atmosféře zaměstnanců. Stupeň hodnocení - jen vyhovující - v řízení lidí jsou citelně slabá místa.

Hodnocení kvality řízení

Velikost zdejší školy vyžaduje jednak pevné manažerské řízení, založené na jasně stanovené a dodržované struktuře kompetencí a na správném výběru lidí, ale také je zde potřeba lídra, který dokáže spolupracovníky motivovat a vést ke společným cílům. Ředitelce s ekonomicko-pedagogickým vzděláním se daří naplňovat roli manažera pouze v užším smyslu, v oblasti vedení a výběru lidí jsou rezervy. Na dobré úrovni je především organizační a administrativně kontrolní činnost, ředitelka dokáže iniciovat změny, zajišťuje finanční a materiální zdroje, v posledním období zasahuje i do řízení pedagogického procesu a zintenzivňuje vzdělávání učitelů. Styl řízení je trvale více autoritativní než participativní a ve svém důsledku se negativně promítá do pracovní atmosféry. Žáky a jejich rodiče je celkové klima školy vnímáno jako vstřícné a podnětné.

Stupeň hodnocení - pozitiva a negativa jsou v rovnováze.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Inspekční zpráva čj. 022 173/99-2157 a následná opatření ředitelky školy.
- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol ze dne 1999-01-20 čj. 35/95-00.
- Statistický výkaz o základní škole pro školní rok 1999/2000.
- Zřizovací listina č. 308 ze dne 1994-11-25, včetně dodatku ze dne 1999-01-04.

- Statut organizace, bez data.
- Dokumentace školy dle § 38a školského zákona č. 258/1996 Sb.
- Tematické plány učiva, žákovské knížky a písemnosti žáků.
- Dokumentace kontrolní činnosti, záznamy z hospitací.
- Zápisy z porad vedení.
- Inventurní knihy, personální dokumentace pracovníků.
- Dotazník ředitele školy před inspekcí.
- Vyhodnocené dotazníky pedagogickým pracovníkům.
- Vyhodnocené dotazníky rodičům.
- Konzultace s rodiči žáků: Prostřednictvím všech žáků rodiče obdrželi písemnou informaci o možnosti konzultací se školními inspektory. Této možnosti nevyužil nikdo z rodičů.

ZÁVĚR

Doporučení ředitele školy

- Zvýšit komunikační prostor se zaměstnanci, posílit participativní metody řízení, zaměřit se na oblast vedení spolupracovníků a jejich motivaci, zavést jejich pravidelné individuální hodnocení.
- Zvážit zpracování jednoduchého, ale komplexního plánu pro koncepční rozvoj školy. Zkvalitnit vnitřní informační systém, periodicky vydávat krátkodobé pracovní plány, omezit počet provozních porad. Utrdit jednotlivé vnitřní pokyny a pedagogické podněty podle stupně závaznosti, vytvořit z nich přehledný systém, např. je zahrnout do organizačního řádu a řádu školy.
- Do řídicí práce všech pracovníků zavést výpočetní techniku.
- Usilovat o vyšší počet učitelů s odborností pro speciální pedagogiku.
- Rozvrhem hodin lépe zohledňovat využití odborných pracoven a tělocvičny.
- Hledat možnosti ke zlepšení podmínek pro výuku tělesné výchovy a praktických činností.
- Omezit finanční požadavky k rodičům na nákupy pracovních sešitů. Žáky důsledně vést k návykům šetrného zacházení s učebnicemi.
- Pokračovat v hledání různých variant integrace dětí z obou typů tříd.
- Při výuce jazyků respektovat snížené počty dětí ve specializovaných třídách.
- Důsledně doplnit veškerou personální dokumentaci doklady o vzdělání.

Doporučení zřizovateli

- Podle svých možností pokračovat v odstraňování technických nedostatků budovy, pomoci řešit problém žákovských šaten, dvora a zahrady.

Doporučení školskému úřadu

- Podporovat materiální rozvoj a činnost školy, která ve své lokalitě nabízí a naplňuje pomoc dětem s vývojovými poruchami učení a chování a zároveň je integruje do podmínek běžné základní školy. Rodiče dětí tuto pomoc vesměs oceňují a uznávají.

SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Škola stále pracuje ve složitých podmínkách. Prostorová kapacita budovy je již zcela vyčerpána, materiální podmínky jsou průměrné. Chybějí šatny, nevyhovující je zázemí pro různé typy pracovních činností, skromné podmínky jsou pro tělesnou výchovu. Pedagogický sbor je závislý na výpomoci důchodců a učitelů bez odborné a pedagogické způsobilosti; speciálních pedagogů je vzhledem k objemu speciálních tříd málo.

Přes uvedené problémy, i přesto, že je zde vysoký počet dětí s různými vývojovými a sociálními problémy, byla úroveň výchovně-vzdělávací práce zjištěna jako průměrná, v oblasti speciální péče až velmi dobrá. Hlavním pozitivem je příznivé klima jednotlivých tříd i celé školy, daří se výchova proti rasismu a intoleranci.

Řízení školy je účinné především v oblasti kontroly a v organizaci běžného provozu. Pozitivem je podpora vzdělávání, vliv pedagogické osvěty byl v práci učitelů zcela zřejmý. Slabým článkem řízení je motivace a vedení lidí, rezervy jsou v pracovní atmosféře.

Škola velmi důsledně pracuje se závěry poslední inspekční zprávy, hledá řešení k různým změnám a nápravám. K řadě dílčích zlepšení došlo v oblasti materiálních a psychohygienických podmínek, ale i ve vlastní pedagogické práci učitelů; zkvalitnila se také oblast speciální pedagogické péče. Zřejmá je i vyšší podpora ze strany zřizovatele, který již intenzivněji řeší některé technické a prostorové problémy školní budovy.

V oblasti efektivity využívání hospodářských prostředků přidělených ze státního rozpočtu nebyly zjištěny nedostatky.

Průběh vzdělávání a výchovně-vzdělávací činnost školy jsou hodnoceny stupněm průměrný - pozitiva a negativa jsou v rovnováze.

Řízení školy vykazuje rovněž pozitiva a negativa v rovnováze.

Škola je hodnocena stupněm průměrný. Vzhledem k podmínkám školy je výsledek nutné posuzovat jako hodnocení pozitivní.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Vedoucí týmu	Mgr. Eva Kindlová
Členové týmu	Mgr. Miroslava Březinová
	Mgr. Petr Jiroš
	PaedDr. Jitka Kozáková
	Mgr. Václav Skála
	Mgr. Jiřina Veselá
	Jan Zapach

V Berouně dne 13. března 2000

Přílohy

Vyhodnocení dotazníků rodičů

Materiální a psychohygienické podmínky školy

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 15. 3. 2000

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Ing. Miroslava Páralová

.....
..

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrá	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Kladno	17. 4. 2000	022 89/00-2157
Zřizovatel - Město Kladno	17. 4. 2000	022 90/00-2157

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.

Příloha

Materiálně-technické a psychohygienické podmínky výchovně-vzdělávací činnosti

Budova: Škola užívá rozsáhlou, historickou budovu č. 322 z r. 1899. Původní architektura je stále funkční, budova má účelné vnitřní uspořádání i vhodné umístění ve staré kročehlavské zástavbě. Stojí v nefrekventované zóně, má velký uzavřený dvůr, neudržovanou zahradu, před školou je veřejný park. Součástí objektu je také pozemek u sousední církevní základní školy, na kterém je hřiště a další část zahrady.

Technický stav budovy: Historická budova je zanedbaná, po mnoho let byla odkládána obnova vnějších omítek a výměna oken. V loňském roce proběhla 1. etapa oprav fasády vnitřního traktu školy, dvůr i zahrada jsou z bezpečnostních důvodů pro žáky ještě stále uzavřeny. Výhledově se předpokládá vybudování nového hřiště na pozemku zahrady. Kotelna je plynofikovaná a nespadá již pod správu školy.

Učebny: K výuce 36 tříd je používáno 38 učeben. Většina tříd je velká a prostorná, ale jsou zde i učebny malé a málo vyhovující. V loňském roce se stavebními úpravami počet tříd zvýšil, předělením původních učeben, ale vnikly třídy stísněné, kde podmínky pro žáky se specifickými poruchami učení a chování i pro práci učitelů nejsou zcela optimální. Jako pracovní je vykazovaná pouze počítačová učebna a nově vybudované centrum pro práci s dyslektickými dětmi. Vybavení a uspořádání učeben má rozdílnou kvalitu. Na 1. stupni převažují třídy příjemně upravené, na dobré estetické i funkční úrovni. Třídy 2. stupně jsou více neosobní, ale proti loňskému roku lze v mnohých konstatovat jejich zlepšení. I když je škola velká a prostorná, současný vysoký počet tříd již zcela vyčerpal její prostorovou kapacitu.

Kabinety, úložné a další prostory: Prostorová nedostatečnost se projevuje i v této oblasti. Téměř všechny prostory, které v minulosti nesloužily přímo výuce, např. prostory školní družiny nebo knihovny, jsou přeměněny na učebny. V tomto roce se podařilo opět obnovit sborovnu. Slouží především jako informační a společenské centrum, vybavenost pracovních míst pro učitele je velmi skromná. Pracovníkům vedení slouží ředitelna a tři kanceláře.

Nábytek: Úložný nábytek ve třídách i v kabinetech je stále převážně starý, ale od loňského roku je již i částečně doplňován novějšími typy. Žákovské stolky se postupně renovují, celkově ve špatném stavu jsou židle. V letošním roce se zvýšil počet tříd s kompletně novým žakovským nábytkem. Stav tabulí je v různých třídách rozdílný; převažují rovněž staré typy, ale vyskytují se i moderní bílé tabule. Vybavení úložným i žakovským nábytkem je v porovnání se standardem jiných škol ještě stále skromné.

Vybavenost učebnicemi: Celkově ji lze hodnotit jako dobrou, žáci mají ve většině předmětů k dispozici již moderní řady učebnic. Finanční normativ, určený pro žáky I. tříd, byl vyčerpan a dodržen. Vybavenost speciálními učebnicemi a texty pro žáky se specifickými poruchami učení je dostatek, zejména pro 1. stupeň. Negativním zjištěním je požadavek školy vůči rodičům na nákup různých pracovních sešitů (např. ve 4. ročníku byla podle zápisu v pracovníčce dítěte požadována na začátku školního roku částka 244,90 Kč).

Vybavenost učebními pomůckami a potřebami: Škola je celkově dobře vybavena, i když je většina pomůcek spíše stará. Velmi dobré vybavení je v oblasti speciálních pomůcek.

Vybavenost didaktickou a výpočetní technikou: Tradiční zvukové a promítací techniky je dostatek; v mnoha třídách jsou k dispozici zpětné projektory, v některých třídách videorekordéry. Jejich počet ještě stále neuspokojuje požadavky učitelů a předmětových komisí. Učebna výpočetní techniky má 8 počítačů pro žáky, počítači je vybaveno také dyscentrum.

Podmínky pro tělesnou výchovu: Škola vlastní tělocvičnu a hřiště s pevným povrchem; toto využívají společně dvě školy. Součástí tělovýchovného vybavení je také malá posilovna. Dobré přírodní podmínky poskytuje blízký les. Vybavení náradím a náčiním je přiměřené.

Podmínky pro pracovní činnosti: V současné době jsou podprůměrné; zahrada a dvůr jsou z bezpečnostních důvodů uzavřené, dílna pro žáky chybí. Blokovaná výuka v dílnách SOU pod

externím vedením mistrů odborného výcviku již v tomto roce neprobíhá. Žákovská kuchyňka je zavedena, její prostorová a pracovní kapacita je malá a nevyhovuje početnějším skupinám.

Estetická úroveň školy: Chodby a schodiště jsou vyzdobené, některé vystavené práce žáků vypovídají o dobré úrovni výuky výtvarné výchovy a o bohaté činnosti školní družiny. Výzdoba ale celkově postrádá koncepční charakter, v mnohých případech již potřebuje i obnovit. Celkově je prostředí spíše vlídné a příjemné, navozuje dobrou školní atmosféru, ale z estetického hlediska má rezervy.

Zabezpečovací systém: Škola je mimo provoz zabezpečována monitorovacím systémem policie; se zrušením nevyužitého školnického bytu se zkomplikovala přirozená vnitřní ostraha objektu.

Škola stále pracuje ve složitých podmínkách. Nejzávažnější problém, havarijní stav vnějšího pláště budovy, se již začal řešit. V tomto roce se předpokládají další investiční náklady do celkového zlepšení technicko - materiálního stavu budovy a do celkového zkvalitnění podmínek pro práci školy. Od poslední inspekce je zřejmý pozitivní vývoj.

Hodnocení psychohygienických podmínek

Počet žáků ve třídách: Ve specializovaných třídách je nejvíce 16 žáků (VIII. SDA třída), nejméně 10 (IV. SDC), průměrně cca 13 žáků. V běžných třídách je nejvíce 28 dětí (pouze ve III.A), ve většině tříd jsou počty žáků v rozmezí 20 - 23, průměr na třídu 1. stupně je 21,1 na 2. stupni je 22,4.

Stavba rozvrhu, organizace přestávek: Počet hodin, jejich sled i délka přestávek odpovídají požadavkům § 9 odst. (1-3) vyhlášky MŠMT 291/1991 Sb., o základní škole. Ze strany několika rodičů byly kritizovány pravidelné ranní „nulté“ hodiny, které nevyhovují dojíždějícím žákům. Rozvrh několika tříd je z hlediska skladby naukových a výchovných předmětů v jednom dni nevyvážený, obdobně dvouhodinové předměty (F, Z, Př, Ch, D) jsou zařazovány často dva dny po sobě.

Podmínky pro relaxaci: Od minulého roku se zlepšily. V řadě tříd přibýly stoly pro stolní tenis, v rámci podmínek jsou na podlahách vyznačena „minihřiště“ nebo „skákadla“. Děti jsou tato vylepšení velmi oceňována. Využívání kobereců pro práci mimo lavice je z prostorových důvodů značně omezené. Podmínky pro přestávkový pobyt dětí venku ještě stále chybějí. Zásadu relaxačního uvolňování během vyučovacích hodin více respektovali učitelé 1. stupně, prodlužování hodin na úkor přestávek již nebylo výrazné.

Světelné a tepelné podmínky: V tomto roce byla započata postupná obnova svítidel, podmínky se zlepšují, ale ještě nejsou optimální. Některé učebny jsou tmavé a vyžadují i denní osvětlení. Ve všech prostorách bylo teplo, v některých třídách až přetopeno bez možnosti regulace.

Žákovský nábytek: V rámci finančních možností je nábytek doplňován a obnovován, stav ještě není optimální. Ve třídách se obvykle vyskytuje pouze jeden velikostní druh stolků a židlí nebo výška židlí je nepřiměřená k výšce stolů.

Šatny: Škola nemá žákovské šatny, svrchní ošacení i obuv si žáci odkládají v učebnách. Při přecházení do různých tříd během dne si oblečení přenáší s sebou. Podmínky pro přezouvání při příchodu do školy jsou rovněž nevyhovující.

Sociální zařízení: Na celé škole je zrekonstruované a zmodernizované, má dobrou hygienickou úroveň, základní vybavení je zajišťováno.

Čistota školy: Část budovy je nově vymalovaná, úroveň úklidu byla v daných podmínkách zjištěna jako přiměřená.

Pitný režim: Nápoje si žáci mohou koupit ve školní jídelně nebo v pitném automatu, nebo jsou v barelech na chodbách. Zajišťování pitného režimu je v kompetenci školní jídelny.

Stravování žáků: Obědy zajišťuje školní jídelna v budově školy, během velkých přestávek nabízí bufetovou službu.

Pedagogické dozory, školní úrazy: Rozvrh dozorů je písemně stanoven a zveřejněn na chodbách, závady nebyly zjištěny. Evidence úrazů je řádně vedena, evidovány jsou pouze běžné úrazy a drobná poranění.

Školení a poučení BOZP: Školení zaměstnanců je dokladováno, poučení žáků o bezpečnosti a projednání řádu školy je v třídních knihách zaznamenáváno. Kontroly a revize zajišťuje vedení školy v součinnosti se zřizovatelem.

Psychohygienické podmínky se zlepšily, závažným problémem jsou stále chybějící žákovské šatny.